

УДК 343.9

Роман Русланович Орлов,

курсант 2 курсу факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

Володимир Анатолійович Євтушок,

старший викладач кафедри тактичної

та спеціальної фізичної підготовки

Харківського національного університету внутрішніх справ

Застосування поліграфа в діяльності поліції

На сьогоднішній день на ринку представлено багато різних за призначенням та технічними можливостями технічних засобів аналізу інформації, як українського так і закордонного виробництва. При цьому періодично на ринку з'являються нові розробки та нові технічні засоби які орієнтовані на вияв інформації яку приховує людина, але поліграф завжди буде актуальним і корисним у різноманітних галузях. Поліграф як багатоцільовий прилад набуває все більшого поширення в Україні. Він використовується у медичних, комерційних цілях, для вимірювання психофізичного стану людини та у інших галузях.

Поліграфи за способом фіксації даних поділяють на два типи: аналогові (пір'яні, чорнильно-пишучі) та цифрові (електронні). Для отримання фізіологічних даних людини використовують датчики верхнього і нижнього дихання, серцево-судинної активності, електропровідності шкіри, відео- та аудіофіксація процесу перевірки. Поліграф використовують для вияву у кандидата на роботу наявності алкогольної залежності, наркотичної залежності, наявності хронічних захворювань травм і т. ін.

Достовірність досліджень з використанням поліграфа безпосередньо залежить від умінь поліграфолога та його наукового і практичного базису. Сертифікованих поліграфологів готують виключно в навчальних закладах. Експерт-поліграфолог це професія, яка офіційно була затверджена ще в 2010 році у Національному класифікаторі професій України (код професії – 2144.2), але зараз існує велика кількість приватних шкіл і поліграфологів, які, не маючи ліцензії на освітні послуги, пропонують сумнівні курси з навчання навикам роботи з поліграфом.

У сфері правоохоронної діяльності поліграф використовують, згідно з Інструкцією про порядок використання поліграфів у Національній поліції України яка затверджена наказом МВС України від 13.11.2017 № 920, у наступних випадках: під час вступу кандидатів на службу до поліції; у разі проведення атестування поліцейських; перевірка з власної ініціативи особи, яка виявила бажання бути опитаною з використанням поліграфа, у тому числі під час проведення службових розслідувань; здійснення оперативно-розшукової діяльності і багатьох інших випадках.

При створенні Національної поліції України можливість використання поліграфів була закріплена на рівні законодавства, а саме згідно з ч. 2 ст. 50 (перевірка кандидата на службу в поліції) Закону України «Про Національну поліцію» «громадяни України, які виявили бажання вступити на службу в поліції, за їхньою згодою проходять тестування на поліграфі».

Також поліграф можуть використовувати не тільки для розслідування злочинів та відбору персоналу але й у напрямі організації моніторингу за принципом зворотного зв'язку при навчанні персоналу поліції навичкам психологічної саморегуляції, клінічної експертизи наявності у співробітника поліції посттравматичного стресового розладу, психолого-фізіологічної діагностики агресивності і тривожності особистості та інше.

Перевірка на детекторі брехні є одним з найбільш недорогих, легких, але дуже надійних способів дізнатися правду про ту чи іншу людину. Поліграф сприяє більш глибокому і ретельному вивченню людини, ніж всі інші методи, які можуть використовувати в роботі фахівці. Але не зважаючи на це поліграфи іноді можуть давати хибні значення в розрахунках і не виключні випадки коли люди обманювали детектори для підробки отриманих даних.

Одержано 27.10.2019